

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

2016-05-02 Nr. (18.18-31-1E) RM-12181

**DĖL GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO IR SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMŲ NUOSTATŲ
TAIKYMO**

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - VMI prie FM) primena Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau - GPMĮ) nuostatas dėl galutinai išvykstančių iš Lietuvos asmenų pajamų deklaravimo ir į Lietuvą sugrįžusių gyventojų tapimo nuolatiniais Lietuvos gyventojais, taip pat dėl Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo (toliau - SDĮ) nuostatų taikymo gyventojų išvykimo/sugrįžimo į Lietuvą atvejais:

Dėl galutinai išvykstančių iš Lietuvos gyventojų pajamų deklaravimo

Vadovaujantis GPMĮ 29 straipsnio nuostatomis, nuolatinis Lietuvos gyventojas, galutinai išvykstantis iš Lietuvos, prieš išvykdamas privalo pateikti fizinio asmens, galutinai išvykstančio iš Lietuvos, pajamų deklaraciją ir apskaičiuoti bei deklaruoti per tą mokestinį laikotarpį iki išvykimo dienos gautas pajamas, taip pat iki išvykimo dienos sumokėti pajamų mokestį.

Asmens galutinio išvykimo iš Lietuvos kriterijai

Fizinio asmens galutinio išvykimo iš Lietuvos kriterijai patvirtinti Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 302 „Dėl Fizinio asmens galutinio išvykimo iš Lietuvos kriterijų“. Asmuo laikomas galutinai išvykstančiu iš Lietuvos, kai nutrūksta jo asmeniniai, socialiniai, ekonominiai ryšiai su Lietuva arba kitaip išnyksta arba pasibaigia jo buvimo Lietuvoje pagrindas.

Todėl gyventojas, prieš pateikdamas galutinai išvykstančio iš Lietuvos pajamų deklaraciją, t.y. metinę pajamų deklaraciją (GPM308 formą) su požymiu „galutinai išvykstančio iš Lietuvos deklaracija“ turi įvertinti, ar jis iš Lietuvos išvyksta galutinai.

Nuolatinis Lietuvos gyventojas, išvykstantis į užsienio valstybę dirbti ir nenutraukiantis esminių ryšių su Lietuva (pvz., Lietuvoje lieka gyventojų šeima, ilgalaikiai finansiniai ir kiti įsipareigojimai, Lietuvoje yra gyventojui prieinama gyvenamoji vieta, gaunamų pajamų šaltinis lieka Lietuvoje ar asmuo turi ir kitokių asmeninių, socialinių ar ekonominių interesų Lietuvoje), neturėtų teikti galutinai išvykstančiojo iš Lietuvos pajamų deklaracijos.

Ar visada gyventojui pakanka pateikti tik galutinai išvykstančio iš Lietuvos pajamų deklaraciją ir kaip galutinis išvykimas iš Lietuvos įtakoja gyventojų rezidavimo statusą

Jeigu ne mažiau kaip trejus kalendorinius metus nuolatiniu Lietuvos gyventoju buvęs asmuo 2016 metais galutinai išvyksta iš Lietuvos, 2016 metais Lietuvoje išbuvęs ne ilgiau kaip 183 dienas (t.y. išvyksta 2016 m. pirmąjį pusmetį), nuolatiniu Lietuvos gyventoju gyventojų pajamų mokesčio (toliau - GPM) tikslais jis bus laikomas laikotarpiu nuo 2016 m. sausio 1 d. iki galutinio išvykimo iš Lietuvos dienos. Toks asmuo, mokesčių administratoriui pateikęs Metinę pajamų deklaraciją (GPM308 formą) ir joje nurodęs požymį, kad tai galutinai išvykstančio iš Lietuvos deklaracija (neatsižvelgiant į tai, ar savo išvykimą iš Lietuvos jis deklaravo Gyventojų registre, ar ne), nuo galutinio išvykimo iš Lietuvos dienos GPM tikslais bus laikomas nenuolatiniu Lietuvos gyventoju. Kai toks asmuo grįš į Lietuvą ir sugrįžimo į Lietuvą metais tenkins nors vieną GPMĮ 4 straipsnyje nustatytą kriterijų, jis vėl bus laikomas nuolatiniu Lietuvos gyventoju.

Nuolatiniai Lietuvos gyventojai (išskyrus asmenis, kurie nuolatiniais Lietuvos gyventojais laikomi pagal GPMĮ 4 str. 3 dalį), galutinai išvykstantys iš Lietuvos, mokesčių administratoriui

privalo pateikti ne tik Metinę pajamų deklaraciją (GPM308 formą) su požymiu galutinai išvykstančio iš Lietuvos deklaracija, bet ir to mokesstinio laikotarpio, kuriuo išvyko iš Lietuvos, metinę pajamų deklaraciją.

Todėl, jeigu galutinai iš Lietuvos išvyksta gyventojas, kuris iki išvykimo iš Lietuvos nuolatiniu Lietuvos gyventoju buvo mažiau negu trejus metus, arba ne mažiau kaip trejus metus nuolatiniu Lietuvos gyventoju buvęs asmuo išvyksta iš Lietuvos 2016 m. antrajame pusmetyje, jis nuolatiniu Lietuvos gyventoju GPM tikslais laikomas visus 2016 metus.

Gyventojai, kurie deklaruoja savo išvykimą į užsienį tik Gyventojų registre, GPM tikslais automatiškai nėra laikomi nenuolatiniiais Lietuvos gyventojais.

Metinės pajamų deklaracijos GPM308 formos ir jos priedų pildymo taisyklių pakeitimai, kurie yra aktualūs 2016 metais iš Lietuvos galutinai išvykstantiems nuolatiniams Lietuvos gyventojams, apžvelgti VMI prie FM 2016 m. kovo 30 d. informaciniame pranešime Nr. (18.18-31-1E)RM-7266.

Lietuvos rezidento rezidavimo vietą patvirtinančių pažymų išdavimas ir tvirtinimas

Pastebima, kad iš Lietuvos į užsienio valstybes dirbti ar vykdyti individualios veiklos išvykę gyventojai, kurie Lietuvos Respublikos mokesčių administratoriui yra pateikę galutinai išvykstančių iš Lietuvos pajamų deklaracijas, norėdami pasinaudoti tose užsienio valstybėse nenuolatiniams užsienio valstybių gyventojams nustatytais mokesčiais lengvatomis, dažnai kreipiasi į Lietuvos Respublikos mokesčių administratorių su prašymais išduoti Lietuvos rezidento rezidavimo vietą patvirtinančias pažymas (FR0254 (DAS-4) formas) ar užpildyti užsienio valstybių mokesčių administratorių parengtas formas dėl rezidavimo vietos patvirtinimo.

Lietuvos Respublikos mokesčių administratorius tiems gyventojams (išskyrus gyventojus, kurie nuolatiniiais Lietuvos gyventojais laikomi pagal GPMĮ 4 str. 3 dalį), kurie yra pateikę galutinai išvykstančių iš Lietuvos deklaracijas, neišduoda ir netvirtina Lietuvos rezidento rezidavimo vietą patvirtinančių pažymų už tuos kalendorinius metus, kuriais jie galutinai išvyko iš Lietuvos. Lietuvos rezidento rezidavimo vietą patvirtinančios pažymos neišduodamos galutinai išvykstančių iš Lietuvos deklaracijas pateikusiems gyventojams ir už tuos kalendorinius metus, kuriais jie buvo užsienio valstybėse. Rezidavimo vietą patvirtinančios pažymos išduodamos tokiems gyventojams tik už tuos kalendorinius metus, kuriais jie sugrįžo į Lietuvą ir pagal GPMĮ 4 straipsnio nuostatas tapo nuolatiniiais Lietuvos gyventojais.

Dėl į Lietuvą sugrįžusių gyventojų pajamų deklaravimo

GPMĮ 4 straipsnyje nustatyta, kad gyventojas (neatsižvelgiant į jo pilietybę) kalendoriniais metais laikomas nuolatiniu Lietuvos gyventoju, jeigu jis tenkina bent vieną iš GPMĮ 4 straipsnio 1 dalyje pateiktų kriterijų, t. y.:

- Lietuvoje kalendoriniais metais turi nuolatinę gyvenamąją vietą arba
- asmeninių, socialinių ir ekonominių interesų kalendoriniais metais turi daugiau Lietuvoje, negu užsienio valstybėje, arba
- Lietuvoje kalendoriniais metais ištisai ar su pertraukomis išbūna ilgiau kaip 183 dienas, arba
- dvejis vienas paskui kitą einančiais kalendoriniais metais Lietuvoje ištisai ar su pertraukomis išbūna 280 dienų ar daugiau ir vienais iš tų metų Lietuvoje ištisai ar su pertraukomis išbūna ne mažiau kaip 90 dienų (tuomet abiem buvimo Lietuvoje metais asmuo yra laikomas nuolatiniu Lietuvos gyventoju).

Koks asmuo laikomas nuolatiniu Lietuvos gyventoju paaiškinta leidinyje „Kas yra nuolatinis Lietuvos gyventojas pajamų mokesčio mokėjimo ir deklaravimo tikslais“ (kurį galima rasti VMI prie FM interneto svetainėje adresu www.vmi.lt).

Iš Lietuvos į užsienio valstybes dirbti išvykę fiziniai asmenys nuolatiniiais Lietuvos gyventojais GPM tikslais tampa sugrįžę į Lietuvą ir grįžimo į Lietuvą metais Lietuvoje išbuvę GPMĮ 4 straipsnyje nustatytą dienų skaičių (t.y. Lietuvoje išbuvę ne mažiau kaip 90 dienų (jeigu Lietuvoje jie gyvena ir kitais kalendoriniais metais, o bendras Lietuvoje išbūtų dienų skaičius nėra mažesnis negu 280 dienų) arba išbuvę ne mažiau kaip 183 dienas).

Kalendoriniais metais nuolatiniiais Lietuvos gyventojais tapę asmenys metinėse pajamų deklaracijose privalo nurodyti ir tais metais užsienio valstybėse gautas pajamas (kurios pagal pajamų mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamos B klasės pajamoms) bei turi teisę naikinti tokių pajamų dvigubą apmokestinimą.

Dėl privalomojo sveikatos draudimo įmokų (toliau - PSD įmokos) mokėjimo išvykimo/sugrįžimo į Lietuvą atvejais

Vadovaujantis SDĮ 6 straipsniu privalomuoju sveikatos draudimu yra draudžiami Lietuvos Respublikos piliečiai, nuolat gyvenantys Lietuvoje. Galutinai išvykę iš Lietuvos gyventojai privalomuoju sveikatos draudimu nedraudžiami ir tokiu atveju PSD įmokų mokėti neprivalo.

Šaltiniais, leidžiančiais mokesčių administratoriui nustatyti, ar asmuo nuolat gyvena Lietuvoje ir, ar turi/neturi mokėti PSD įmokas, yra:

- mokesčių administratoriui pateikta Metinės pajamų deklaracijos GPM308 forma su požymiu „Galutinai išvykstančio iš Lietuvos nuolatinio Lietuvos gyventojas“ arba
- išvykimo iš Lietuvos Respublikos deklaravimas Gyventojų registre.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo (toliau - GVDĮ) nuostatomis išvykimą iš Lietuvos Respublikos privalu deklaruoti, jeigu išvykstama ilgiau nei 6 mėnesiams. Pagal GVDĮ nuostatas gyventojui taip pat privalu deklaruoti atvykimą į Lietuvos Respubliką.

Tuo atveju, jeigu gyventojas buvo išvykęs iš Lietuvos Respublikos ir tinkamai atliko tiek GPMĮ, tiek GVDĮ nustatytas jam pareigas, jokių nepatogumų dėl PSD įmokų mokėjimo jam nekyla. Tačiau, tuo atveju, jeigu gyventojas nesilaikė paminėtų įstatymų nuostatų ir nedeklaravo išvykimo nustatyta tvarka, mokesčių administratorius turi teisėtą pagrindą manyti, kad gyventojas nuolat gyvena Lietuvoje ir priminti jam apie SDĮ nustatytą prievolę sumokėti PSD įmokas. Lietuvoje. Gyventojas gali būti atleidžiamas nuo PSD įmokų mokėjimo Lietuvoje tik tokiais atvejais, jeigu:

- atitinkamą laikotarpį dirbo kitoje Europos Sąjungos (toliau - ES), Europos ekonominės erdvės (toliau - EEE) valstybėje narėje ar Šveicarijoje. Dokumentais, įrodančiais draustumą kitoje šalyje laikomi minėtų valstybių kompetentingų institucijų išduotas A1 Pažymėjimas dėl jo turėtojų taikomų socialinės apsaugos teisės aktų, S1 Registracija dėl sveikatos draudimo arba raštiškas laisvos formos patvirtinimas, kad asmuo atitinkamu laikotarpiu buvo apdraustas socialiniu (įskaitant ir sveikatos) draudimu kitoje ES, EEE valstybėje narėje ar Šveicarijoje. Šie dokumentai pateikiami mokesčių administratoriui paprašius;

- atitinkamą laikotarpį dirbo ne ES, ne EEE valstybėje narėje ar ne Šveicarijoje, o kitoje valstybėje, tačiau įrodo faktinį išvykimą, t.y. pateikia mokesčių administratoriui neginčijamus įrodymus apie tai, kad faktiškai nuolat Lietuvoje negyveno. Mokesčių administratorius, laikydamasis Lietuvos Respublikos Mokesčių administravimo įstatymo (toliau - MAĮ) nuostatos vadovautis protingumo kriterijais, spręst klausimą dėl galimybės taikyti MAĮ nustatytą turinio viršenybės prieš formą principą.

Pažymėtina, kad šis paaiškinimas taikomas VMI prie FM administruojamų PSD įmokų už mokesčius laikotarpius iki 2015 m. gruodžio 31 d. Nuo 2016 m. sausio 1 d. visas PSD įmokas administruoja Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos.

Viršininko pavaduotoja

Vilma Vildžiūnaitė

